

УКРАЇНА

**ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНА АДМІНІСТРАЦІЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КЕРІВНИКА ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

Від 18.07.2017 № 811
м. Краматорськ

Про розробку проекту комплексної
програми економічного розвитку
сільських територій
Донецької області на 2018-2020 роки

З метою виконання завдань і заходів, що визначені в Стратегії розвитку Донецької області на період до 2020 року, затвердженій розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 21 червня 2016 року № 498, керуючись законами України «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеві державні адміністрації», «Про військово-цивільні адміністрації», постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» (із змінами), розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 року № 995-р «Про схвалення Концепції розвитку сільських територій», 30 грудня 2015 року № 1437-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року», враховуючи рішення колегії облдержадміністрації від 29 червня 2017 року «Про розробку проекту комплексної програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018-2020 роки»:

1. Рекомендувати:

1) виконавчим органам міських рад, рад об'єднаних територіальних громад, райдержадміністраціям, військово-цивільним адміністраціям розробити заходи щодо економічного розвитку сільських територій на період 2018-2020 роки з урахуванням Концепції комплексної програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018-2020 роки, схваленої рішенням колегії облдержадміністрації від 29 червня 2017 року (додається), та в строк до 01 вересня 2017 року надати їх для узагальнення департаменту агропромислового комплексу та розвитку сільських територій облдержадміністрації;

2) територіальним органам міністерств та інших центральних органів виконавчої влади з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку агропромислового комплексу розробити за напрямами діяльності пропозиції до проекту комплексної програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018-2020 роки та надати їх департаменту агропромислового комплексу та розвитку сільських територій облдержадміністрації в строк до 01 вересня 2017 року;

3) Головному управлінню статистики у Донецькій області (Зелений) забезпечити оперативне надання департаменту агропромислового комплексу та розвитку сільських територій облдержадміністрації, виконавчим органам міських рад, рад об'єднаних територіальних громад, райдержадміністраціям, військово-цивільним адміністраціям статистичної інформації, необхідної для розроблення заходів програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018-2020 роки.

2. Департаменту агропромислового комплексу та розвитку сільських територій облдержадміністрації (Дзигім):

1) забезпечити координацію роботи з розробки заходів програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018-2020 роки

та їх обговорення на місцях;

2) у строк до 01 листопада 2017 року сформувати проект комплексної програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018-2020 роки та подати його на розгляд колегії облдержадміністрації.

3. Координацію роботи з виконання цього розпорядження покласти на департамент агропромислового комплексу та розвитку сільських територій облдержадміністрації, контроль – на заступника голови облдержадміністрації Лаврика В.О.

Голова облдержадміністрації,
керівник обласної військово-
цивільної адміністрації

П.І. Жебрівський

Додаток
до розпорядження голови
облдержадміністрації, керівника
обласної військово-цивільної
адміністрації

18.07.2017 № 811

**Концепція комплексної програми
економічного розвитку сільських територій Донецької області
на 2018 - 2020 роки**

Концепція комплексної програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018 - 2020 роки (далі – Концепція) охоплює ключові напрями розвитку агропромислового комплексу Донецької області, враховує специфіку та особливості економічного розвитку сільських територій регіону і спрямована на вирішення його нагальних проблем.

Аналіз показників соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу регіону свідчить про необхідність запровадження дієвих механізмів для стабілізації та переходу до позитивної динаміки розвитку галузі.

Нормативно-правовою основою розроблення Концепції є закони України «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеві державні адміністрації», «Про військово-цивільні адміністрації»; Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385; Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1437-р; Концепція розвитку сільських територій, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 року № 995-р; наказ Міністерства економіки України від 04 грудня 2006 року № 367 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання»; Стратегія розвитку Донецької області на період до 2020 року, затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 21 червня 2016 року № 498.

Інформаційною базою Концепції є прогнозні показники діяльності агропромислового комплексу Донецької області на 2017 рік, пропозиції територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування, галузевих асоціацій, громадських об'єднань, суб'єктів господарювання агропромислового комплексу.

Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Концепція

Зниження частки продукції сільського господарства у 2015 році до 3 відсотків від валової доданої вартості по регіону проти 5,3 відсотків у 2012 році, до 2,9 відсотків валового регіонального продукту у 2015 році проти 4,9 відсотків у 2012 році.

Зниження макроекономічних показників галузі, що є наслідком проведення на території області антитерористичної операції та загальної суспільно-політичної кризи в країні.

Значне скорочення, а подекуди ліквідація господарствами поголів'я худоби та птиці, і як наслідок, падіння обсягів виробництва продукції рослинництва, тваринництва, заготівлі грубих і соковитих кормів.

Зменшення частки домогосподарств у виробництві валової продукції сільського господарства до 41 відсотка за 2016 рік з майже 50 відсотків протягом 2010-2014 років.

Низькі темпи техніко-технологічного оновлення виробництва, зростання рівня зношеності техніки, особливо у малих сільгосптоваровиробників.

Обмеженість у фінансових ресурсах, що уповільнює темпи впровадження ефективних технологічних процесів сільськогосподарського виробництва, підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення, розвитку малого аграрного бізнесу на селі, сільськогосподарської кооперації.

Втрата працівниками робочих місць внаслідок впровадження великими агрохолдингами сучасних засобів механізації та автоматизації виробничих процесів. Скорочення кількості офіційно найманих працівників на кінець 2016 року до 14,3 тис. осіб проти 20,0 тис. осіб на кінець 2014 року (у 1,4 рази).

Низький рівень диверсифікації агропромислового виробництва агроформувань області, який не забезпечує рівня доходів і прибутків, необхідних для їх розвитку, а особливо малих та середніх підприємств, фермерських та особистих господарств населення.

Низька конкурентоспроможність продукції домогосподарств на організованому аграрному ринку через недостатньо розвинуту інфраструктуру первинної переробки, зберігання, транспортування, логістики і маркетингу призводить до значних фінансових втрат такими сільськогосподарськими товаровиробниками.

Погіршення еколого-агрохімічного стану ґрунтів через недотримання науково обґрунтованих сівозмін та зменшення обсягів внесення мінеральних та органічних добрив.

Зменшення чисельності поголів'я великої рогатої худоби, птиці, овець та кіз, та як наслідок відсутність достатньої кількості органічних добрив через брак ефективних ринкових важелів управління в галузі тваринництва, негативно впливає на стан виснаження ґрунтів, а також зменшення обсягів внесення органічних добрив призводить, зокрема, до від'ємного балансу гумусу у ґрунті.

Обсяги виробництва продукції власного виробництва не забезпечують споживчих потреб населення області у м'ясі яловичини, птиці, молоці, плодах і ягодах.

Низький рівень зайнятості сільського населення, що не сприяє соціально-економічному розвитку територіальних сільських громад, та підвищенню добробуту мешканців сільської місцевості.

Мета Концепції

Метою Концепції є створення організаційно-економічних умов для ефективного соціально спрямованого розвитку агропромислового комплексу Донецької області та підвищення його конкурентоспроможності шляхом ефективного використання природних та людських ресурсів, стимулювання розвитку малих і середніх сільськогосподарських товаровиробників, а також залучення сільських родин до товарного сільськогосподарського виробництва, проведення просвітництва виробників сільськогосподарської продукції, забезпечення рівності товаровиробників у доступі до фінансових ресурсів.

Завдання Концепції

1. Гарантування продовольчої безпеки регіону, стабільність забезпечення переробної та харчової промисловості сільськогосподарською сировиною, а населення – безпечною харчовою продукцією власного виробництва.

2. Пріоритетність підтримки фермерських господарств, малих сільськогосподарських виробників, а також їх об'єднань.

3. Інформаційно-консультативне забезпечення товаровиробників.

4. Стимулювання нарощування обсягів сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю (оновлення та модернізація виробничих і переробних потужностей, залучення інноваційних продуктів та технологій, відтворення природних та людських ресурсів).

5. Стимулювання розвитку логістичної інфраструктури, у тому числі за участю приватного сектору.

6. Зменшення екологічних ризиків (підвищення відповідальності приватного сектору за раціональне (заощадливе) природокористування, адаптація виробництва та технологій до змін клімату, дотримання рівня екологічних стандартів).

7. Адаптація діяльності сільськогосподарських товаровиробників до умов тимчасової окупації частини території області.

Шляхи досягнення мети Концепції:

1. Підтримка фермерських господарств та малих сільськогосподарських товаровиробників як пріоритетного напрямку розвитку економіки сільських територій:

стимулювання створення нового типу господарств – сімейних фермерських господарств;

забезпечення доступу до системи державної підтримки, регіональних програм підтримки малого та середнього бізнесу, сприяння залученню до міжнародних програм підтримки;

створення умов доступу аграрної продукції на локальні аграрні ринки;

створення сучасної інфраструктури із заготівлі та збуту продукції тваринництва шляхом часткового відшкодування вартості ліній з виробництва готової продукції тваринництва, боєнь та пунктів заготівлі молока, техніки, обладнання та механізмів для тваринництва і птахівництва;

створення сучасної інфраструктури із заготівлі, переробки, зберігання та збуту картоплі, плодово-ягідної та овочевої продукції.

Малі сільськогосподарські виробники, які сьогодні створюють близько 42 відсотків валового сільськогосподарського продукту й істотно впливають на якість життя у сільській місцевості та забезпечення внутрішньої продовольчої безпеки, отримують економічні, організаційні та соціальні заходи підтримки, які дозволяють прискорити процес трансформації особистих селянських господарств у сімейні фермерські господарства. Вони стануть повноправними учасниками ринків матеріальних, фінансових ресурсів та сільськогосподарської продукції, також отримають соціальний захист. Підвищення рівня диверсифікації виробництва сприятиме розвитку працемістких видів продукції, як наслідок підвищить рівень зайнятості сільських мешканців, доходів сільських родин.

2. Підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших об'єднань виробників з метою стимулювання розвитку кооперації, в тому числі шляхом відшкодування частини понесених витрат на їх створення та розвиток.

Сприяння розвитку різноманітних форм організацій і представництв виробників дозволить знизити виробничі, переробні, транспортні витрати, максимізувати ціни продажу сільськогосподарської продукції, а також запровадити практику справедливих і прозорих договірних відносин на ринку.

3. Сприяння широкому впровадженню постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР), на потужностях харчової та переробної галузей області:

дотримання законодавства у сфері санітарних та фіто-санітарних заходів до вимог ЄС для отримання права експорту до країн торговельних партнерів, які визначають систему контролю ЄС;

сприяння інформуванню сільськогосподарських виробників щодо фіто-

санітарних вимог країн імпортерів шляхом розміщення інформації на веб- сайті;
 проведення протиепізоотичних заходів;
 сприяння створенню локальних брендів аграрної продукції;
 сприяння участі сільськогосподарських виробників у міжнародних виставково-ярмаркових заходах;
 сприяння підвищенню обізнаності агропродовольчих компаній щодо вимог Систем аналізу ризиків і критичних контрольних точок (НАССР) - проведення обласних навчальних семінарів.

4. Підтримка розвитку пріоритетних галузей рослинництва, і тваринництва:

стимулювання збільшення виробництва добазового та базового насіння сільськогосподарських культур вітчизняної селекції, адаптованих до агрокліматичних умов регіону;

своєчасне проведення сортооновлення та сортозаміни з метою забезпечення сталого виробництва продукції рослинництва та підвищення якості продукції;

підтримка закладання (створення) нових площ плодово-ягідних насаджень, виноградників шляхом часткового відшкодування вартості витрат на їх створення (включаючи будівництво краплинного зрошення, спорудження, шпалери, холодильників з регульованим газовим середовищем, а також придбання техніки та науково-методичне забезпечення);

підтримка будівництва картопле- -та плодоовочесховищ для зменшення втрат продукції під час її зберігання;

стимулювання розвитку молочного та м'ясного скотарства, свинарства, птахівництва, кролівництва, вівчарства та козівництва.

Підтримка галузей тваринництва та птахівництва сприятиме розвитку малого та середнього бізнесу на селі.

Надання бюджетної підтримки сприятиме створенню нових або розширенню існуючих виробничих потужностей, а також створення нових робочих місць у сільській місцевості.

Нарощування поголів'я сільськогосподарських тварин всіх видів сприятиме відновленню родючості ґрунтів шляхом збільшення використання органічних добрив, що сприятиме поступовому процесу відтворювання природного біобалансу.

5. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських товаровиробників шляхом:

стимулювання виробництва та створення інфраструктури зберігання, переробки, збуту сільськогосподарської продукції;

стимулювання розвитку племінних (генетичних) ресурсів шляхом забезпечення сільськогосподарських виробників племінними (генетичними) ресурсами вищої племінної цінності та формування їх експортного потенціалу;

підвищення енергоефективності та енергозбереження шляхом стимулювання виведення з виробничих процесів морально застарілого та

фізично зношеного устаткування, провадження новітніх технологій, устаткування та систем автоматизації;

впровадження енергоощадних технологій глибокої переробки сільськогосподарської продукції у харчовій та переробній промисловості;

розвиток виробництва органічної продукції.

Інвестиції в модернізацію об'єктів виробництва та інфраструктури, підприємства переробки сільськогосподарської продукції дозволять виробляти більше продукції з високою доданою вартістю, що створить додаткову експортну спроможність підприємств регіону та додаткові робочі місця.

6. Розширення діяльності щодо навчання, поширення інноваційних розробок, сільського зеленого туризму, впровадження сільськогосподарського дорадництва:

створення обласної сільськогосподарської дорадчої служби;

надання сільськогосподарським виробникам та їх об'єднанням консультативно-дорадчої та методичної допомоги, у тому числі за рахунок впровадження кращих практик з розвитку сільського зеленого туризму.

Підтримка створення і діяльності обласної сільськогосподарської дорадчої служби, орієнтованої на безпосередню роботу з сільським населенням, сприятиме адаптації малих сільськогосподарських виробників до конкурентних умов господарювання, популяризації об'єднань виробників.

Заходами, що забезпечать виконання мети Концепції є:

1. Ефективний розвиток аграрного сектору, виробництво конкурентної продукції з високою доданою вартістю на основі інтенсифікації виробництва та впровадження інвестиційних проектів в галузі рослинництва, тваринництва та інфраструктури зберігання, переробки і збуту сільськогосподарської продукції планується забезпечити через:

сприяння розвитку галузі рослинництва та тваринництва;

наращення обсягів виробництва зерна через сприяння розвитку суб'єктів насінництва та розсадництва та диверсифікації ринку насіння сільськогосподарських культур;

сприяння розвитку виробництва органічної сільськогосподарської продукції;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, поширення серед суб'єктів господарювання всіх форм власності, широких верств населення інформації, відомостей з основних питань агропромислового комплексу;

проведення семінарів-навчань з питань прогресивних технологій у галузях агропромислового комплексу.

2. Забезпечення споживчої потреби населення області плодово-ягідною, м'ясо-молочною та продукцією, виробленою із зерна жита, гречки пропонується шляхом:

сприяння розвитку садівництва, ягідництва, овочівництва та інфраструктури для збереження і збуту виробленої продукції з використанням сучасних технологій зберігання продукції;

збільшення обсягів виробництва зерна жита, гречки, яких недостатньо виробляється для забезпечення споживчої потреби області;

формування малих сімейних фермерських господарств товарного типу, які будуть здійснювати свою діяльність у галузях садівництва, ягідництва, овочівництва із застосуванням новітніх технологій з подальшим об'єднанням у сільськогосподарські кооперативи;

створення виробництв з переробки сільськогосподарської продукції;

залучення капітальних інвестицій на будівництво (облаштування) доїльних залів, молокопроводів, забійних цехів;

розвиток матеріально-технічної бази особистих селянських господарств, які утримують трьох і більше корів з метою створення технологічних молочних ферм, придбання мобільних доїльних апаратів;

створення належних умов з трансформації особистих селянських господарств в інші організаційно-правові форми господарювання;

активного застосування виробниками молока послуг лабораторій з визначення якості молока.

3. Розвиток галузі тваринництва шляхом:

нарощування поголів'я сільськогосподарських тварин та птиці в сільськогосподарських підприємствах, селянських господарствах, які утримують (планують утримувати) трьох і більше корів;

будівництва нових та реконструкції існуючих тваринницьких комплексів та ферм, в тому числі придбання (оновлення) їх обладнання.

4. Розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та інфраструктури аграрного ринку:

залучення коштів міжнародних донорських організацій на створення і розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;

надання фінансової підтримки на створення та оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, поширення серед суб'єктів господарювання всіх форм власності, широких верств населення інформації, відомостей з основних питань діяльності сільськогосподарських кооперативів;

проведення семінарів-навчань з питань підготовки, реєстрації установчих документів кооперативів, ведення фінансово-господарської діяльності тощо.

5. Збереження та відтворення родючості ґрунтів шляхом:

проведення агрохімічного обстеження земель сільськогосподарського призначення області з метою виявлення негативних тенденцій, які відбуваються в ґрунтах і прийняття необхідних управлінських рішень і заходів на їх випередження;

здійснення заходів щодо боротьби з ерозійними процесами, зокрема шляхом здійснення агротехнологічних заходів з мінімальної обробки ґрунту.

Очікувані результати, ефективність

Передбачається щорічно на період 2018-2020 років забезпечити:

- збільшення обсягів виробництва валової сільськогосподарської продукції всіма категоріями господарств на 1,5 відсотки;
- підвищення рівня диверсифікації виробництва в рослинництві та тваринництві;
- підвищення продуктивності у тваринництві: корів молочного напрямку продуктивності, худоби та птиці на відгодівлі та курей-несучок - на 3 відсотки;
- оновлення технологічного парку сільськогосподарських машин та обладнання на 10 відсотків;
- збільшення обсягів виробництва продукції з доданою вартістю (харчових продуктів) на 2 відсотки;
- забезпечення обласного фонду споживання основними продуктами харчування за рахунок продукції власного виробництва на максимально можливому рівні;
- створення не менше 20 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, 100 сімейних фермерських господарств та 5 суб'єктів зеленого сільського туризму;
- створення не менше 800 нових робочих місць, сприяння підвищенню рівня зайнятості сільського населення, залучення до сезонних робіт до 500 осіб.

Заступник керівника
апарату облдержадміністрації

Ю.О. Костюкіна

Концепція комплексної програми економічного розвитку сільських територій Донецької області на 2018 - 2020 роки підготовлена департаментом агропромислового комплексу та розвитку сільських територій облдержадміністрації.

В.о. директора департаменту
агропромислового комплексу та
розвитку сільських територій
облдержадміністрації

О.В. Дзигім